

comentariu despre - Baltagul de Mihail Sadoveanu

M. Sadoveanu ne-a ales o opera vasta cu o tematica diversa: viata celor multi si necajiti. Aparut in 1930, romanul Baltagul reda monografia satului moldovenesc la inceputul secolului XX. Acest roman preia nucleul epic al baladei Miorita, pe care-l transforma intr-o naratiune densa, cu 16 capitole, avand in centrul ei tema cautarii si a cunoasterii adevarului.

I

Romanul debuteaza cu o povestire parabolica. Actiunea e localizata in Moldova, M-tii Tacaului, satul Magura; in care locuieste Vitoria Lipan. Nechifor Lipan, sotul Vitoriei, plecase, toamna, la Dorna sa cumpere niste oi si nu revenise la timp. Fiul sau, Gheorghita, era plecat cu turmele la apa Jijiei,, iar acsa ramasesera Vitoria si Minodora, fiica acesteia, care avea o relatie de dragoste cu fiul dascalului din sat.in somn femeia are un semn rau despre soarta sotului: il vede "calare, cu spatele intors catra ea, trcand spre asfintit o revarsare de ape".

II

Se produce un alt semn: cocosul canta pe prispa casei intors inafara, un semn de plecare, spuse Vitoria. Mama isi anunta fiica de intentia de a o casatori cu "un romin asezat cu casa noua si cu oi in munte".

III

Vitoria se adreseaza parintelui Daniil pentru sfat, iar preotul o indeamna sa astepte, caci el crede ca sotul ei intarzie dintr-o pricina oarecare. La aceasta, femeia spune ca Nechifor "poate zabovi o zi ori doua, cu lautari si cu petrecere, ca un barbat ce se afla; insa dupa aceea vine la salasul lui".

IV

Sotia incearca sa afle ceva despre cel disparut cu ajutorul babei Maranda, vrajitoarea satului. Batrana ii ghiceste in carti: "una cu ochi verzi si cu sprancene imbinate" il retine langa ea pe barbat, dar Vitoria nu prea crede.

V

Vitoria nu asculta vorbele rautacioase ale batranelor din sat, si este hotarata sa-l caute pe disparut oriunde ar fi el. Ea isi planuieste cu de-amanuntul plecarea, isi pregateste sufletul, tinand post si rugandu-se. De asemenea isi pregateste casa si isi gandeste drumul pe care il va urma.

Dupa boboteaza primul drum il face la manastirea Bistrita pentru ca Sf. Ana sa-i lumineze mintea si sa-i arate calea pe care s-o urmeze. Arhimandritul o pavatuieste sa mearga la Piatra si sa se adreseze stapanirii pamantesti. "Sfanta Ana are sa puie cuvnt la scaunul imparatiei cele mari.(...) Du-te la politai si la prefect si spune-le intamplarea, ca sa faca cercetari."

VI

Vitoria si Gheorghita au plecat de dimineata la Piatra unde au oprit la un han pe care il cunosteau;

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

acolo au intrebat de prefect. Munteanca i-a povestit prefectului ca sotul ei plecase sa cumpere niste oi de la Dorna si nu s-a mai intors desi trecusera saptezeci si trei de zile. Prefectul o asigura ca o sa cerceteze si ca trebuie sa scrie o plangere (o jalba).

Acasa femeia se ruga de parintele Daniil sa-i faca jalba, iar in jalba il ruga sa scrie de toate necazurile ei. Ea planuise sa plece la Dorna ca fiul ei, pe Minodora sa o duca la manastirea Varaticului unde e o sora de-a mamei calugarita, iar casa o va lasa pe mana parintelui Daniil.

La 27 februarie o duse pe fata la manastire iar pe drum ii spuse:

"- Fata, a vorbit ea fara suparare; tu sa nu fii proasta si sa nu te bocesti pe tine. Astazi e o sfanta luni si incepem implinirea hotararii."

VII

in 9 martie intr-o zi de iarna cu soare parintele Daniil a facut o slujba importanta. Vitoria si Gheorghita au dus la biserica multe daruri.

Dupa ce munteanca ajunse acasa nici nu apuca sa-i dea de mancare baiatului caci deja la poarta erau preotul Milies, domnul Iordan, negustorul si musterul lui Nechifor, domnul David. Deoarece stateau mai prost cu banii; Lipanii, au trebuit sa vanda niste marfa; cel care o cumpara era negustorul. in acea seara dadu-se o dihanie la vite dar d-l Mitrea rezolva problema. in dimineata urmatoare pregatira cai si baltagul facut de fierarul satului si blagoslovit de preot. "Gheorghita purta aninat in lant,(...),baltagul. Vitoria potrivise si legase pusca cea scurta dinapoia tarnitei."

VIII

Gheorghita, Vitoria si negustorul David planuiau drumul pana Vatra Dornei.

in drumul lor facura un popas pe malul Bistritei langa o toplita; de acolo au pornit de-a lungul Bistritei pana ce i-a prins noaptea langa un han la Donea. Acolo munteanca se preface ca-l cauta pe Lipan pentru niste bani si afla ca acesta nu a mai fost vazut pe-acolo din toamna.

Cei trei au pornit iar la drumetie, urmatorul popas fiind casa lui David la Calugareni langa Piatra Teiului. in acea seara Vitoria a inceput sa depene amintiri cu Lipan. in dimineata urmatoare mersera pana la Farcasa unde se oprira din nou."Vitoria il judeca pe Lipan. Avea ea sa-i spuie multe;si I le spunea din launtru, cu banuieli si suferinte vechi."

IX

in Farcasa ii gazduieste un fierar, mos Pricop, de la care Vitoria afla ca sotul ei oprise acolo, pentru potcovirea calului sau, in drum spre Dorna.

X

Pe drum, la Borca, Vitoria si Gheorghita intalnesc un botez la care au fost nevoiti sa participe; ceva mai departe, pe gheata de pe apa Bistritei, ii opreste un alai de nuntasi, care "au intins plosca si au ridicat pistoalele.Ori beau) ori ii omoara acolo pe loc"; iar ei se conformeaza. Ajunsi la Vatra

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Dornei afla de la un slujbas ca in noiembrie Nechifor cumparase trei sute de oi; din acestea vanduse o suta de oi altor doi gospodari, impreuna cu care plecase mai departe.

XI

Vitoria Lipan afla de la un crasmar ca sotul poposise acolo impreuna cu doi ciobani. Vitoria indicand semnalmamentele sotului ei, mai ales cacuila brumarie pe care el o purta, merge din carciuma in carciuma. Mama si fiul fac din nou un popas, dupa ce trec de satul Sabasa peste muntele Stanisoara, in satul Suha, unde crasmarul, d-l Iorgu Vasiliu, isi aduce aminte de trecerea turmei de trei sute de oi, dar insotita fiind numai de doi stapani, fapt confirmat si de sotia lui; pe unul dintre oieri il chema Calistrat Bogza. Pentru femeia oierului disparut incepe sa "se faca lumina. La Sabasa, fusesera trei. Dincoace,(...), Nechifor Lipan nu mai era."

XII

Sotia d-lui Vasiliu ii spuse Vitoriei ca pe celalalt il cheama Ilie Cutui si ambi sunt locuitori ai satului Doi Meri. Victoria discuta cu cei doi ciobani, ei spunand ca i-au platit lui Nechifor oile la Crucea Talienilor. Reveniti in Sabasa Vitoria si fiul ei opresc la carciuma d-lui Toma dupa care il recunoaste pe Lupu, cainele sotului, intr-o gospodarie.

XIII

Gospodarul care-l tinuse pe Lupu i-a cautat stapinul inainte de a-l lua. Dupa ce plateste o recompensa, ea il ia cu sine. Era deja primavara si Vitoria impreuna cu cainele, care o insotea, asemeni fiului, isi conducea stapinii intr-o prapastie. Nechifor "era acolo, insa imputinat de dintii fiarelor". Iar craniul uman purta urma de baltag.

XIV

Privind resturile pamantesti ale tatalui, Gheorghita "plingea ca un copil mic", dar mama lui era ferma si se duse in sat dupa ajutoare. A treia zi soseste subprefectul Anastase Balmez care constata moartea violenta a lui Lipan, care ii sugereaza sa intrebe ciobanii ce i-au ajutat pe Bogza si Cutui sa duca oile de la Dorna daca stiu de vanzarea de oi.

XV

in timpul timpil interogatoriului la care-i supune, in Suha, pe Bogza si Cutui, subprefectul primste raspunsurile date Vitoriei in timpul discutiei cu ei de la primarie. Femeia invita pe subprefect si pe cei doi ciobani la inmormantare. Ramasitele pamantesti ale lui Lipan sunt ingropate in cimitirul din Suha. "Eu,), am trait pe lumea asta numai pentru omul acela al meu si-am fost multamita si inflorita cu dansul. Iar de-acum imi mai ramin putine zile, cu nor."

XVI

Are loc praznicul de dupa inmormantare, la casa d-lui Toma. Vitoria ii cere lui Bogza sa-i dea baltagul sau lui Gheorghita pentru ca flacaul sa-l admire. Apoi spune cum a fost ucis barbatul ei: urca muntele Stanisoara impreuna cu doi tovarasi din care unul l-a lovit cu baltagul in cap pe la spate si l-a impins in vale cu cal cu tot. Calistrat Bogza se infurie, caci se simtea invinuit (" - Destull!

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

---

racni omul, destul!"), iar Gheorghita il loveste cu baltagul in frunte si da drumul cainelui, ce-l musca de gat. Simtind ca va muri, ciobanul recunoaste crima sa si a lui Ilie Cutui. Vitoria ii spune fiului ca va plati tot ce trebuie pentru a recupera turma furata, de asemenea o vor lua pe Minodora de la manastire; dar mama tot nu este de acord cu relatia ei cu feciorul dascalului.